

Ο Γέρων Ιωσήφ Βατοπαιδινός για την Υπεραγία Θεοτόκο

/ [Ορθόδοξες Προβολές](#)

Όλα τα κτίσματα έχουν προσφέρει, το κάθε ένα με τη σειρά του, τον τρόπο της εξυπηρετήσεως τους στο -θέμα της σαρκώσεως του Θεού Λόγου. Εκείνο δε πού προσφέραμε εμείς, η ανθρώπινη φύση, ως αντιπροσφορά για το μέγιστο δώρο της θείας κενώσεως του Ιησού μας, το κατ' εξοχήν τελειότατον των δώρων, είναι η Παναγία μητέρα Του και μητέρα όλων μας.

Έτσι εδώ έγινε κάτι το απερίγραπτο. Πώς ευρέθη η ικανότητα σε αυτήν την Κόρη,

ούτως ώστε να μπορέσει να εξυπηρετήσει έναν τέτοιο σκοπό, όπου όλα τα υπόλοιπα κτίσματα δεν ήσαν πλέον ικανά να προσφέρουν αυτό πού έλειπε; Εάν ο άνθρωπος δεν είχε την δυνατότητα να προσφέρει την Παναγία ως δώρο, τότε θα μπορούσε να πη κανείς ότι εματαιώνετο το θέμα της θείας οικονομίας, έτσι η σωτηρία του ανθρώπου, η επιστροφή και επαναφορά των κτισμάτων στην θέση τους και η αποκατάσταση στην ισορροπία της διεφθαρμένης κτίσεως, δεν θα εγίνετο.

Αυτό το επίτευγμα πού η ανθρώπινη φύση κατόρθωσε, είναι το μεγαλύτερο πού έγινε και δεν πρόκειται ποτέ να επαναληφθή. Διεθέσαμε αυτό το μεγάλο δώρο στο να κολακεύσωμε, τρόπον τινά, την θείαν αγάπη για να μας πλησίαση.

Άπαξ δοθείσα η χαριτωμένη αυτή Κόρη, η οποία τώρα είναι Θεοτόκος, μένει πλέον στο διηνεκές να έχη ιδιαιτέραν θέση έναντι στον Θεό και σε μας. Μέσω της δικής της μεσολαβήσεως ο Υιός του Θεού απέκτησε την ανθρωπινή φύση και έγινε ταυτοχρόνως Θεάνθρωπος. Ότι είχε, αυτή του το έδωσε όλο, αφού του πρόσφερε ολόκληρη την ανθρώπινη φύση της. Έτσι και Αυτός με την σειρά Του της μετέδωσε την θέωση, όσο μπορεί βέβαια να χωρέση η ανθρώπινη φύση. Διότι να την μεταβολή σε κατά φύσιν Θεόν ήταν αδύνατο. Κατά Χάριν όμως την εθέωσε στο σημείο εκείνο πού, κατά τους θεολόγους της Εκκλησίας, να μην της λείπη τίποτα.

Με την προσφορά μας αυτή κατορθώσαμε και ανεβήκαμε και εμείς και πλησιάσαμε τον Θεό. Διότι έχομε από την δική μας φύση πλέον, τέτοιας μορφής συγγένεια, μέσω αυτής της Κόρης, πού απεκτήσαμε τον θεανθρωπισμό σε τέτοιο αναφαίρετο και πλούσιο σημείο, ώστε να είμεθα όντως «κληρονόμοι του Θεού και συγκληρονόμοι του Υιού Αυτού».

Γι' αυτό και η Εκκλησία μας μετά τα Χριστούγεννα, πού εορτάζει την εξ αυτής άσπορο Γέννηση του Θεού Λόγου, εορτάζει την Σύναξή της. Την παρουσιάζει στην θέση της μητρότητας πλέον και τιμά την προσφορά της, πού συνήργησε σαν κανένας άλλος στο υπέρτατον αυτό μυστήριο.

Και κοιτάξετε με ποια σοφία η Θεία Πρόνοια αναμόρφωσε την «παλαιωθείσαν» εικόνα! Ο διάβολος κατόρθωσε να πλανέση το ένα εκ των δύο όντων πού εδημιούργησε ο Θεός. Επλάνεσε την γυναίκα και την έκανε όργανο απάτης και αφορμή καταστροφής. Η Θεία Πρόνοια οικονόμησε να συγκεντρωθή σ' αυτή την αγνή Κόρη ολόκληρη η αρετή της ανθρωπίνης τελειότητας, ούτως ώστε το όργανο της απώλειας και της απάτης να γίνη τώρα όργανο σωτηρίας και επιστροφής. Και όχι μόνο να γίνη, αλλά να παραμείνη στον αιώνα.

Στην θέση που ευρίσκεται τώρα η Δέσποινα μας Θεοτόκος, θεωθείσα πλέον, απέκτησε και ολόκληρη την μητρότητα, διότι είναι η πηγή της πραγματικής και αδιάφθορου μητρότητας. Η πρώτη Εύα, σαν πρώτη μητέρα, απώλεσε την αξία της μητρότητας, εφ' όσον μαζί με μας γέννησε και τον θάνατο και μαζί του την έχθρα, το μίσος, την φθορά, την καταστροφή. Δεν είχε πλέον προσωπικότητα μητρότητας. Η Δέσποινα μας Θεοτόκος με το αδιάφθορον της αγνότητας της, ολοκλήρωσε την μητρότητα στην εντέλεια. Όπως στον Θεό Πατέρα ευρίσκεται ολόκληρος η πατρική στοργή, ώστε «ουδέ του ιδίου Υιού να φεισθή», αλλά «υπέρ πάντων ημών» να παραδώση Αυτόν, έτσι και τώρα στα σπλάχνα της Δέσποινας μας Θεοτόκου, της Θεωθείσης αυτής Κόρης, ευρίσκεται ολόκληρος η προσωπικότης, ολόκληρος η θέση της τελείας μητρότητας.

Και τώρα μετά παρρησίας προσερχόμεθα σ' αυτόν τον θρόνον της Χάριτος της μητρότητας και σαν υιοί προς την μανούλα μας την ικετεύαμε και είναι αδύνατο να μην μας ακούση. Είναι αδύνατον διότι πώς γίνεται στην τελειότητα της μητρότητας να κλείσουν τα σπλάχνα, όταν φωνάζουν και ζητούν τα παιδιά;

Δεν είναι δύσκολο να δανεισθούμε από την οικογενειακή μας πείρα, ζωντανά παραδείγματα της μητρικής ιδιότητας. Αντικρίσαμε κάποτε να μεταβάλλεται η στοργή και η αγάπη της μητέρας εξ αιτίας της αταξίας και σκληρότητας του παιδιού, ώστε να πάρη την θέση της αγάπης η απειλή. Όταν όμως το παιδί πόνεσε, ταπεινώθηκε και έκλαψε, μεταβλήθη αμέσως η οργή της μητέρας σε συμπάθεια και φίλτρο και όλο το δυσάρεστο το αντικατέστησε η μητρική αγκάλη. Εάν αυτά υπάρχουν μέσα στην ευτελή, την ατελή, την διαβεβλημένη, την ασθενή ανθρώπινη φύση, σε πόση έκταση ευρίσκονται αυτά μέσα στην τελειότητα της πνευματικής, της θεοπρεπούς μητρότητας;

Έχοντας αυτήν την μητέρα σαν εχέγγυο και ισταμένην μεταξύ ημών και του Θεού, έχομε την τελεία ελπίδα ότι καμμιά προσδοκία μας, καμμιά επιθυμία μας εν Θεώ, κανένα αίτημα μας, αλλά και καμμιά ανάγκη τωρινή και μέλλουσα είναι δυνατόν να μην ικανοποιηθούν. Διότι, όταν τρέχωμε στην μητρικήν της αγάπη, δεν μπορεί να αρνηθή, δεν θέλει να το κάνει. Αρκεί φυσικά από μέρους μας να γίνεται ή ελαχίστη προσπάθεια, να στεκώμεθα σαν λογικά όντα πάνω στην βάση του προορισμού μας. Και έτσι, έχοντας την Δέσποινα μας Θεοτόκο σαν εγγύηση, καθ' ότι έγινε αφορμή της σωτηρίας μας, λύνομε κάθε πρόβλημα μας και στο παρόν και στο μέλλον.

Άρα λοιπόν τί απόκειται σε μας; Να ερευνήσωμε βαθύτερα την υϊκή μας πλέον κατάσταση απέναντι της, να την αγαπήσωμε ειλικρινέστερα, πιστότερα, υπολογίζοντες την πραγματική της θέση και να είμεθα βέβαιοι ότι το θέμα όλων

μας των προβλημάτων είναι ήδη λελυμένο διότι, είναι μεσίτης μεταξύ ημών και του Υιού της, διότι, πλέον γι' αυτήν ο Θεός, ο Σωτήρ του κόσμου, ο Χριστός, δεν είναι Κύριος και Θεός μόνον, αλλά είναι και ο κατά φύσιν Υιός της. Και δεν είναι δυνατόν, όπως έχομε πείρα, να πλησίαση η ιδανική μητέρα τον ιδανικόν υιόν ζητώντας του κάποια χάρη και αυτός να της αρνηθή. Αυτό δεν γίνεται.

Εκείνο το όποιο απομένει σε μας είναι να ερεθίσωμε μέσα μας ο,τιδήποτε υπάρχει έναντι της μητρικής της αγάπης και ο,τιδήποτε άφορα αυτό, στην υμνολογία της, στην ευχαριστία της, στην δοξολογία της, στην παράκληση της, στην επίκληση της, ακόμα και σε κάθε άλλο το όποιο ευρίσκεται και αρμόζει στον θεοπρεπή χαρακτήρα της.

Αυτή είναι κατάφορτη με όλες τις αρετές. Ιδιαίτερα όμως περισσεύει η ταπεινοφροσύνη και η αγνότης, γι' αυτό λέγεται Αειπάρθενος. Δεν είναι μόνο Αειπάρθενος στο ότι πράγματι ήταν Παρθένος και δεν εγνώρισε ούτε καν την έννοια του ανδρός, αλλά και μέσα στην αγνότατη της ύπαρξη δεν συνελήφθη η αμαρτία ούτε κατά διάνοιαν. Ούτε στον αγνό ψυχικό της κόσμο εισήλθε η φθορά και η αμαρτία. Και έτσι ακριβώς είναι και μένει Παναγία και Αειπάρθενος.

Στους νέους, στους αγάμους, στους μοναχούς, πού το κέντρο της ιδιότητος τους είναι η παρθενία απευθύνομαι. Όποιος θέλει να την τίμηση, ας κάνη περισσότερη προσφορά κρατώντας την αγνότητα του. Να πώς δοξάζεται αυτή.

Το δεύτερο στοιχείο πού την χαρακτηρίζει – αν και είναι πλήρης από αρετές – είναι ειδικά η ταπεινοφροσύνη. Όταν ήλθε ο Αρχάγγελος και της είπε καθαρά: «Χαίρε, Μαρία, ευρήκες χάριν από τον Θεό και συ θα γίνης μητέρα του Θεού», δεν υπερηφανεύθη και να σκεφθή, «ώστε λοιπόν, εγώ θα είμαι πλέον μητέρα του Θεού;» Άλλα απάντησε ταπεινά. «Ιδού η δούλη Κυρίου, γένοιτο μοι κατά το ρήμα σου». Αρπάζει την πρακτική ταπείνωση, ονομάζοντας τον εαυτό της «δούλην Κυρίου» και προσφέρει την απόλυτη υποταγή, «γένοιτο μοι κατά το ρήμα σου». «Αμέσως τώρα, τί προστάξεις, Κύριε μου; Έτοιμη είμαι».

Βλέπετε με ποιο χειρισμό; Με δυο άπλες λέξεις, με δυο άπλες κινήσεις αυτό το τρυφερό κοριτσάκι, όπως ήτο τότε, προσέφερε όλη την δύναμη της τελειότητας της αρετής. Ταπείνωση και υποταγή. Αυτές οι αρετές είναι και για μας οι βάσεις. Διότι αυτές συγκροτούν το κεφάλαιο της ιδιότητος μας της πρακτικής – για μας τουλάχιστον τους μοναχούς – μέσω του οποίου και προσωπικά θα κρατήσωμε την μοναχική μας ιδιότητα, αλλά και στους συνανθρώπους μας και στην Εκκλησία θα φανούμε ποίοι είμεθα και θα δώσωμε το παράδειγμα και την γραμμή πλεύσεως στο υπόλοιπο χριστεπώνυμο πλήρωμα.

Όποιος λοιπόν θέλει να τίμηση την Πανάχραντο μας Δέσποινα και να την προκαλέση να σκορπίση πάνω του την μητρική της στοργή, θα καλλιεργήση αυτές τις αρετές, την ταπείνωση και την υποταγή. Όσο για την αγνότητα, δεν θα μιλήσω, διότι αλοίμονο αν δεν υπάρχη στον μοναχό αγνότης! Τότε χάθηκαν όλα τα κεφάλαια!

Και σεις λοιπόν, εκεί πού ευρίσκεσθε, μπορείτε να πήτε έναν δικό της ύμνο. Ψάλλετε ένα τροπάριο δικό της. Φέρτε στα χείλη σας την ευωδιά του ονόματος της.

Είδατε τί είπε μόνη της; Μόλις επλήσθη Πνεύματος Αγίου, άρχισε να προφητεύη για τον εαυτό της, ότι: «Ιδού γαρ από του νυν μακαριούσι με πάσαι αι γενεαί».

Αυτό της το φανέρωσε η Χάρις του Αγίου Πνεύματος πού κατοίκησε μέσα της μόνιμα. Την ανάγκασε να το πη. Εδανείσθη τα χείλη της η ενοικούσα σε αυτήν Χάρις του Αγίου Πνεύματος, σαν ένας μουσουργός πού κινεί τις χορδές για να παραγάγη μέλος. Και άρχισε να λήη μέσα της ταπεινά: «Ιδού γαρ από του νυν μακαριούσι με πάσαι αι γενεαί, ότι εποίησέ μοι μεγαλεία ο δυνατός».

Βέβαια μεγαλεία! Εφ' όσον κατοίκησε μέσα της ολόκληρο το πλήρωμα της θεότητος σωματικώς, τί άλλο μπορούσε να γίνη; Μία ακτίνα Χάριτος, μία μόνον ακτίνα εάν επιλάβη σε ολόκληρη την κτίση, είναι ικανή αυτή και μόνη να την μεταφέρη σε θέση θεότητος, κατά Χάριν. Εδώ όμως, σ' αυτήν δεν πήγε απλώς ακτίνα Χάριτος. Κατοίκησε μέσα της ολόκληρο το πλήρωμα της Θεότητος σωματικώς.

Αυτά ήθελα να ενθυμίσω σήμερα στην αγάπη σας και να σας κάνω θερμούς και φλογερούς απέναντι της δικής της αγάπης. Διότι έχομε και ένα ζωντανό παράδειγμα, του αειμνήστου μας Γέροντα, πού τόσο πολύ τον αγαπούσε, γιατί και αυτός την αγάπησε. Ήταν αδύνατον, αν ήταν εδώ ο αείμνηστος και άκουγε αυτά, να μην χύση άφθονα δάκρυα. Μόνο πού άκουγε το όνομα της, σκιρτούσε σαν μωρό! Άλλα του έδειξε τόσες φορές την αγάπη της αισθητά και τον αξίωσε να φυγή την ήμερα πού και αυτή έφυγε από τον κόσμο αυτόν.

Η Χάρις της και οι πρεσβείες της και πάντων των αγίων να ενισχύουν και μας. Αμήν.

ΓΕΡΩΝ ΙΩΣΗΦ ΒΑΤΟΠΑΙΔΙΝΟΣ

«Αθωνικά Μηνύματα», Έκδοσις Ιεράς Μεγίστης Μονής Βατοπαιδίου, Άγιον Όρος
1999